

B i j l a g e 2 :
O n d e r z o e k e n m i l i e u -
e n o m g e v i n g s a s p e c t e n

Natuurtoets Korte Belkmerweg – juli 2009

Rugstreeppad – 14 juli 2009 – Korte Belkmerweg

Opsteller:	Ir S. Lagerveld
Autorisatie:	Drs E. Nat
Datum:	24-07-2009
Registratienummer:	200900193

Waterproef, laboratorium voor onderzoek van water en bodem

Dijkgraaf Poschlaan 6 – Postbus 43 – 1135 ZG Edam

T 0299 39 17 00 - F 0299 39 17 17 - info@waterproef.nl - waterproef.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Ruimtelijke ingreep.....	1
2.1	Plangebied	1
2.2	Werkzaamheden	2
3	Methode	2
4	Resultaten	3
4.1	Uitvoering werkzaamheden	3
4.2	Doelsoorten	3
4.3	Overige beschermde soorten	5
5	Maatregelen Doelsoorten	5
5.1	Rugstreeppad	5
5.2	Kleine Modderkruiper	6
6	Conclusies en aanbevelingen	7
7	Literatuur	8

1 *Inleiding*

HHNK heeft in de gemeente Zijpe langs de Korte Belkmerweg een perceel aangekocht om een waterberging te realiseren. In september 2008 heeft het adviesbureau Van der Goes & Groot een quickscan uitgevoerd in het plangebied waaruit bleek dat het habitat o.a. geschikt is voor Bittervoorn, Kleine Modderkruiper en Rugstreeppad (Sluis 2008).

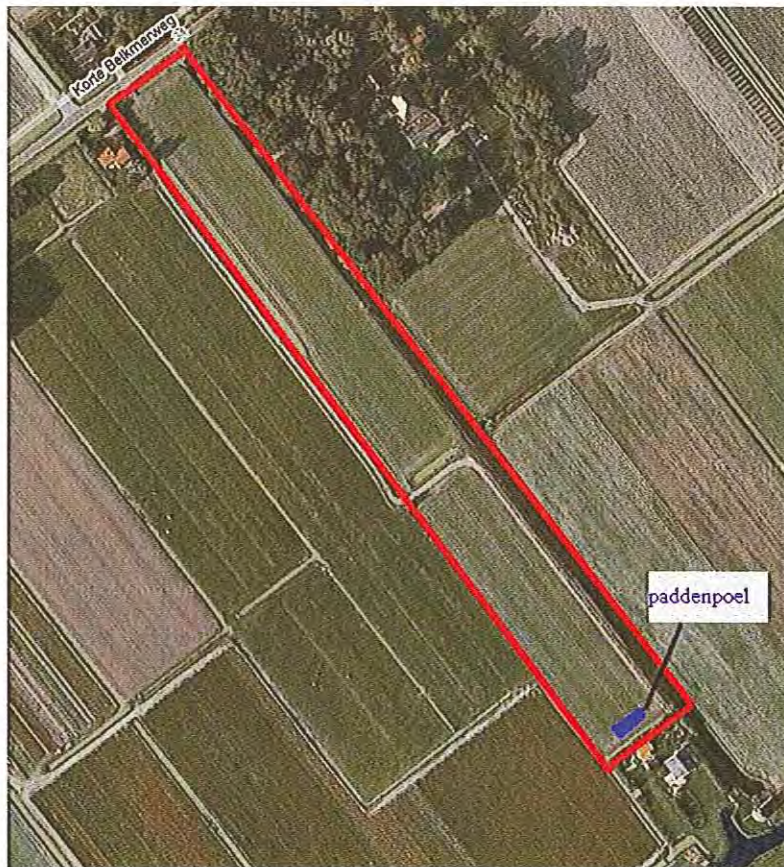
Bovengenoemde soorten hebben in de Flora- en Faunawet de status van 'juridisch zwaarder beschermde soorten', ook bekend als de zogenaamde tabel 2 en 3 soorten.

Waterproef is verzocht een aanvullend onderzoek te doen naar het voorkomen van Bittervoorn, Kleine Modderkruiper en Rugstreeppad. Indien blijkt dat één of meerdere van deze soorten voorkomen, dient te worden beoordeeld in hoeverre de ruimtelijke ingreep schadelijke gevolgen kan hebben voor deze soort(en), alsmede welke passende maatregelen in dat geval genomen kunnen worden om eventuele schade te beperken en/of te compenseren. In dit rapport worden de resultaten van dit onderzoek gepresenteerd.

2 *Ruimtelijke ingreep*

2.1 *Plangebied*

Het plangebied betreft een perceel van ca 500 x 50 meter langs de Korte Belkmerweg gemeente Zijpe (zie figuur 1).

Figuur 1: plangebied

De toegangsweg naar de molen loopt langs de ZW-rand van het perceel. Deze is al verlegd t.o.v. de situatie in figuur 1.

In het plangebied zijn de volgende watergangen aanwezig:

- NO zijde: ca 8 meter breed en tenminste 50 cm diep
- NW zijde: ca 6 meter breed en tenminste 50 cm diep
- ZW zijde: langs het NW perceel over lengte van ca 200 meter ca 4 meter breed en dan versmallend naar ca 2 meter over een lengte van ca 100 meter, tenminste 50 cm diep. Langs het ZO perceel ca 1 meter breed, diepte minder dan 50 cm.
- Tussen NW en ZO perceel: 4 meter breed, ca 50 cm diep.

Daarnaast bevindt zich een 'paddenpoel' van ca 10 x 4 meter aan de ZO zijde van het perceel.

Het waterpeil in het plangebied bedraagt -1,2 m NAP in de winter en - 0,7 m NAP in de zomer.

2.2 Werkzaamheden

Het gebied zal worden ingericht als waterberging. De toegangsweg naar de molen blijft intact.

Op het perceel zal een 'kade' worden gerealiseerd van +0,2 m NAP langs de sloten aan de NW en de NO zijde. Deze wordt ca 2,5 meter breed. Het gebied tussen de kade en de toegangsweg naar de molen zal worden afgegraven waarbij het niveau van het maaiveld zal worden teruggebracht van gemiddeld -0,5 m NAP naar -1,3 m NAP. Het gebied wordt 'gegolfd' ingericht waardoor een 'plas-dras' situatie zal ontstaan.

De bestaande 'dwarssloot' wordt opgenomen in de ontgraving. De huidige diepte blijft bestaan. In de bestaande kade ligt op dit moment een duiker ten behoeve van de voormalige onderbemaling. Deze zal worden verwijderd. Daarvoor in de plaats komt een inlaatconstructie in de vorm van een klepstuw.

Er vinden geen werkzaamheden plaats in de watergangen rond het perceel.

3 Methode

Per doelsoort waren de volgende activiteiten gepland m.b.t. het vaststellen van de aanwezigheid van de soort:

Rugstreeppad

De volgende inventarisatiemethoden worden gebruikt om vast te stellen in hoeverre het gebied wordt gebruikt door Rugstreeppadden:

1. Creëren schuilplaatsen
In het gebied zullen 20 houten plankjes van 30x40 cm worden neergelegd. Na 1 week worden deze 'schuilplaatsen' gecheckt op de aanwezigheid van rugstreeppadden.
2. 'Avondkoor'
Het gebied zal op een warme avond worden bezocht om vast te stellen of er roepende dieren aanwezig zijn.
3. Schepnet
De watergangen rond het perceel zullen worden bemonsterd vanaf de kant met een schepnet met een maaswijdte van 5 mm. Daarbij wordt het net op een voor amfibieën gunstige plek (ondiep water met waterplanten) over de plek gestoken en over de bodem (of er iets boven als er een sliblaag is) stevig naar zich toegetrokken. Tijdens het

naar zich toetrekken wordt dit met 'schokkerige' bewegingen gedaan. Op deze manier wordt de bodem omgewoeld waardoor larven die naar de bodem zijn gezakt meege-
nomen worden.

4. Zichtwaarnemingen
In/nabij het water en op het perceel.

Bittervoorn

Alle watergangen rond het perceel zullen worden bemonsterd d.m.v. elektrovisser.

Kleine Modderkruiper

Deze soort kan zowel vastgesteld worden tijdens het elektrovisser als tijdens het gebruik van het amfibieënnet.

4 Resultaten

4.1 Uitvoering werkzaamheden

8 juli jl. zijn 24 multiplex plankjes van 30x40 cm verspreid over het gebied neergelegd. Deze zijn op 14 juli gecheckt op de aanwezigheid van padden. Verder is deze dag besteed aan de bemonstering met het schepnet en het doen van zichtwaarnemingen. Doordat tijdens de eerste velddag rugstreep padden werden aangetroffen was een avondbezoek niet meer nodig.

Het elektrovisser heeft tevens plaatsgevonden op 14 juli jl. De sloot aan de NO en NW zijde van het perceel is bemonsterd vanaf de boot, de overige sloten met een waadpak.

Het veldwerk is uitgevoerd door Caroline Hofman, Sander Lagerveld, Wouter Teunissen en Bram van Wijk.

4.2 Doelsoorten

Rugstreep pad

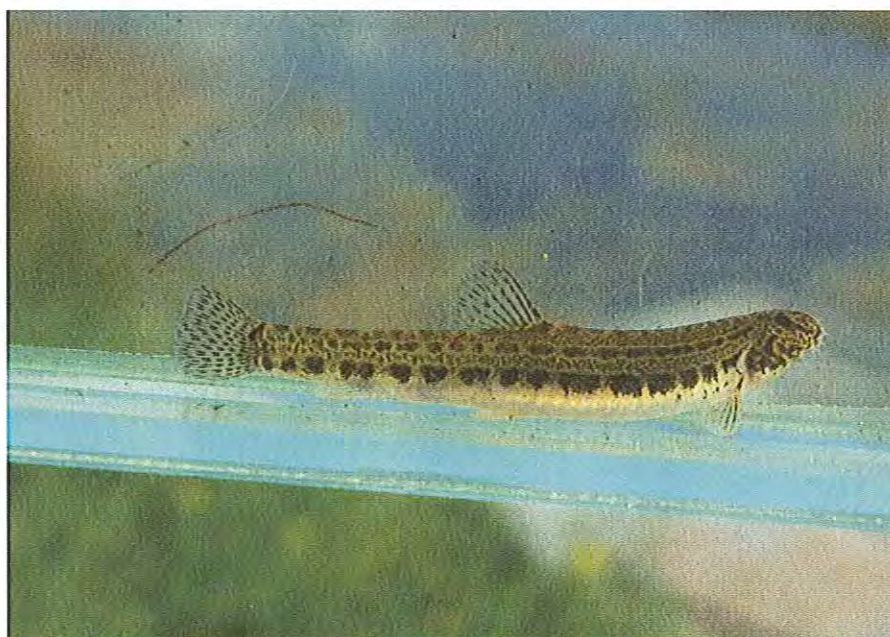
In totaal werden ca 45 juveniele rugstreep padden aangetroffen in het plangebied. Drie exemplaren werden gezien in de slootkant nabij de molen (114451 / 538566), één werd aangetroffen midden op het perceel (114368 / 538667) en tenminste 40 exemplaren waren aanwezig op/rond de hopen maaisel nabij de 'paddenpoel' (114427 / 538555).

Rugstreeppad – 14 juli 2009 – Korte Belkmerweg

Kleine Modderkruiper

In totaal werden 17 verschillende individuen gevangen in de brede sloot aan de NO zijde van het perceel.

Kleine Modderkruiper – 14 juli 2009 – Korte Belkmerweg

Bittervoorn

De aanwezigheid van deze soort is niet vastgesteld.

4.3 Overige beschermde soorten

Tijdens het onderzoek zijn de volgende andere soorten aangetroffen die vallen onder de Flora- en Faunawet:

Soort	Tabel	Opmerkingen
Zwanebloem	1	In sloot aan de NO zijde van het perceel, in de 'dwarssloot' en in de paddenpoel
Gewone Pad	1	2 ex (1 ad en 1 juv) onder de houten plankjes op het perceel
Middelste Groene Kikker	1	Tenminste 1 ex in de sloot aan de NO zijde van het perceel. Verschillende Groene Kikkers spec. in de sloten rond het perceel en in de paddenpoel.
Kleine Watersalamander	1	In sloot aan de NO zijde van het perceel (2 ex) en in de paddenpoel (ca

Middelste Groene Kikker – 14 juli 2009 – Korte Belkmerweg

5 Maatregelen Doelsoorten

5.1 Rugstreeppad

Ecologie

Rugstreeppadden worden vooral aangetroffen op terreinen met een droge, losse bodem die snel opwarmt. Naarmate een gebied meer dichtgroeit met bomen en struweel, verdwijnt de rugstreeppad om plaats te maken voor de gewone pad. De rugstreeppad brengt de tijd dat hij niet actief is door in een door hemzelf gegraven hol, een verlaten muizengang of een andere geschikte ruimte zoals onder stoepen of planken. Gewoonlijk zitten rugstreeppadden overdag verscholen en gaan ze rond zonsondergang op jacht. Juveniele dieren zijn ook overdag actief.

Net als andere amfibieën houden rugstreeppadden een winterslaap. Hiervoor trekken ze vanaf september naar hun winterbiotoop, daar graven ze zich in en brengen zo de winter door. De rugstreeppad overwintert onder de grond waarbij volwassen dieren zich kunnen ingraven tot wel 120 centimeter diep. De overwinteringplekken liggen bij voorkeur in op het zuiden geëxponeerde hellingen. Tussen eind maart en half april wordt de overwinteringplek

weer verlaten. Zowel de schuilplaatsen als de overwinteringplekken liggen vaak niet meer dan 20 meter van het voortplantingswater verwijderd.

Voor hun voortplanting zijn ze gebonden aan ondiepe plassen met weinig of geen vegetatie. De hoge watertemperatuur in deze poelen zorgt voor een snelle ontwikkeling van de larven. Zodra de mannetjes in het water zijn aangekomen laten ze 's avonds en 's nachts hun ratelende roep horen. Deze is tot op een kilometer afstand te horen en trekt soortgenoten uit de wijde omgeving aan. Rugstreeppad mannetjes die zich eenmaal hebben voortgeplant in een water, blijven dit voortplantingswater levenslang trouw.

De eieren worden bij het ontbreken van watervegetatie op de kale bodem van de poel afgezet, vaak in zeer ondiep water. Het aantal eieren varieert van 2800 tot 4000 en ze zijn zwart. Na drie tot zeven dagen komen de eieren uit. De ontwikkeling van larve tot juveniel duurt 3-12 weken. De dieren worden na de tweede overwintering geslachtsrijp.

Belang van plangebied

De rugstreeppad komt algemeen voor in het plangebied. Met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid is de paddenpoel aan de ZO-zijde van het perceel de kraamkamer van de lokale populatie. Daarnaast wordt het perceel gebruikt als foerageergebied en is het waarschijnlijk dat het gebied wordt gebruikt als overwinteringbiotoop.

Consequenties ingreep

De realisatie van plas-dras habitat in de waterberging zal uiteindelijk resulteren in een substantiële vergroting van geschikt voortplantingswater voor de rugstreeppad. Daarnaast wordt het overwinteringbiotoop vergroot door de aanleg van de kade langs de NO-zijde van het perceel. Echter, de werkzaamheden die nodig zijn om de toekomstige situatie te realiseren kunnen schadelijk zijn voor de huidige populatie. Denk hierbij aan:

- Graafwerkzaamheden nabij de paddenpoel kunnen overwinterende/schuilende dieren verstoren/doden.
- Een open verbinding tussen de paddenpoel en de sloot kan roofvissen in de gelegenheid stellen de poel te bereiken waardoor de predatiedruk sterk kan toenemen.

Maatregelen

Om de schade tot een minimum te beperken worden de volgende maatregelen voorgesteld:

- De paddenpoel blijft in zijn huidige vorm bestaan.
- In een straal van 20 meter rond de poel worden geen graafwerkzaamheden verricht.
- Het resterende deel van het perceel wordt afgezet met zogenaamde paddenschermen waarna eventueel aanwezige exemplaren binnen de afrastering zullen worden weggevangen en bij de poel uitgezet. Het is van belang dat de schermen op korte termijn worden geplaatst om te voorkomen dat de dieren zich ingraven om te overwinteren.

5.2 Kleine Modderkruiper

Ecologie

Kleine modderkruipers worden aangetroffen in sloten, beken, rivierarmen en meren. De soort is aangepast op het leven op de bodem waar 's nachts middels tastdraden voedsel wordt gezocht. Overdag schuilt de kleine modderkruiper op de bodem tussen de vegetatie of in de modder.

Kleine modderkruipers verplaatsen zich langzaam waardoor ze kwetsbaar zijn bij werkzaamheden in de sloot.

De voortplantingsperiode van de kleine modderkruiper loopt van april t/m juli.

Belang van plangebied

De kleine modderkruiper komt algemeen voor in de sloot aan de NO-zijde van het perceel. In de andere watergangen is de soort niet aangetroffen.

Consequenties ingreep

Hoewel de soort niet is vastgesteld in de 'dwarssloot' is het wel aannemelijk dat de soort er voor kan komen. Er is immers een open verbinding via een duiker met de sloot aan de NO-zijde van het perceel. Bij de realisatie van de waterberging zal deze duiker worden verwijderd en worden vervangen door een klepstuw.

Maatregelen

Om de schade tot een minimum te beperken worden de volgende maatregelen voorgesteld:

- Voordat de werkzaamheden aan de duiker en de klepstuw plaatsvinden wordt het peil in de 'dwarssloot' verlaagd tot enkele cm's. Op dat moment kunnen de eventueel aanwezige kleine modderkruipers (tezamen met alle andere dieren) met een amfibieënnet worden opgeschept en worden losgelaten in de sloot aan de NO-zijde van het perceel (de sloot aan de ZW-zijde is een 'dode' sloot).
- Het verlagen van het peil in de 'dwarssloot' vindt plaats buiten de voortplantingsperiode (april – juli).

6

Conclusies en aanbevelingen

De kleine Modderkruiper en de rugstreeppad komen algemeen voor in plangebied. Het voorkomen van de bittervoorn kon niet worden aangetoond.

Het creëren van een waterberging is een activiteit die als 'ruimtelijke ontwikkeling/inrichting' dient te worden gekarakteriseerd. Doordat een tabel 3 soort (rugstreeppad) in het gebied voorkomt, zal een ontheffing moeten worden aangevraagd. De werkzaamheden kunnen pas aanvangen nadat deze ontheffing is verleend.

De realisatie van plas-dras habitat in de waterberging zal uiteindelijk resulteren in een substantiële vergroting van geschikt voortplantingswater voor de rugstreeppad. Daarnaast wordt het overwinteringbiotoop vergroot door de aanleg van de kade langs de NO-zijde van het perceel. Voor de kleine modderkruiper zal de hoeveelheid potentieel geschikt habitat ongeveer hetzelfde blijven.

Tijdens de werkzaamheden die nodig zijn om de waterberging te realiseren, kan wel schade worden toegebracht aan de lokale populatie rugstreeppadden. De volgende maatregelen worden voorgesteld om deze (mogelijke) schade te minimaliseren:

- De paddenpoel blijft in zijn huidige vorm bestaan.
- In een straal van 20 meter rond de poel worden geen graafwerkzaamheden verricht.
- Het resterende deel van het perceel wordt afgezet met zogenaamde paddenschermen waarna eventueel aanwezige exemplaren binnen de afrastering zullen worden weggevangen en bij de poel uitgezet. Het is van belang dat de schermen op korte termijn worden geplaatst om te voorkomen dat de dieren zich ingraven om te overwinteren.

Om eventueel aanwezige kleine modderkruipers in de 'dwarssloot' te ontzien worden de volgende maatregelen voorgesteld:

- Voordat de werkzaamheden aan de duiker en de klepstuw plaatsvinden wordt het peil in de 'dwarssloot' verlaagd tot enkele cm's. Op dat moment kunnen de eventueel aanwezige kleine modderkruipers (tezamen met alle andere dieren) met een amfibieënnet worden opgeschept en worden losgelaten in de sloot aan de NO-zijde van het perceel (de sloot aan de ZW-zijde is een 'dode' sloot).

- Het verlagen van het peil in de 'dwarssloot' vindt plaats buiten de voortplantingsperiode (april – juli).

7 *Literatuur*

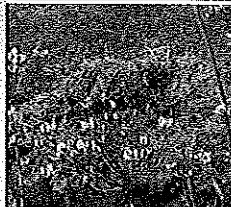
Janssen, J.A.M., Schaminée, J.H.J. 2008. Soorten van de Habitatrichtlijn. KNNV Uitgeverij.

Sluis, D. 2008. Korte Belkmerweg te Zijpe, toetsing in het kader van de Flora en Faunawet. Van der Goes & Groot ecologisch onderzoeks en adviesbureau.

Spitzen - van der Sluijs, A.M., Zollinger, R. van Rijsewijk, A.C., 2007 Ecologisch onderzoek aan de rugstreeppad in de Noordoostpolder. Stichting RAVON.

Korte Belkmerweg te Zijpe

Toetsing in het kader van de Flora- en faunawet

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Korte Belkmerweg te Zijpe

Toetsing in het kader van de Flora- en faunawet

D. Sluis

2008

Opdrachtgever
Landschap Noord-Holland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

G&G-advies 2008

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en doel van het onderzoek	3
1.2	Het plangebied.....	3
2	Methode	3
3	Resultaten	3
3.1	Beschrijving aanwezige biotopen.....	3
3.2	Beschermde soorten.....	3
3.2.1	Flora.....	3
3.2.2	Vissen	4
3.2.3	Amfibieën	4
3.2.4	Vogels.....	4
3.2.5	Zoogdieren.....	4
3.2.6	Overige fauna.....	4
4	Flora- en faunawet.....	4
4.1	Zorgplicht.....	4
4.2	Verbodsbepalingen	4
4.3	Vrijstellingen	4
4.4	Ontheffingsmogelijkheid	5
4.5	Procedure.....	5
5	Conclusies en aanbevelingen	5
6	Literatuur	6

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek

In opdracht van Landschap Noord-Holland heeft Ecologisch Onderzoeks- en Adviesbureau Van der Goes en Groot in het kader van de Flora- en faunawet een *quick scan* uitgevoerd naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde flora en fauna in het plangebied.

Het onderzoek heeft bestaan uit een veldbezoek.

1.2 Het plangebied

In Figuur 1 is de ligging van het onderzoeksgebied aangegeven.

Het plangebied is gelegen aan de Korte Belkmerweg te Zijpe. Het betreft een akker, omsloten door sloten. De directe omgeving is agrarisch gebied. Direct naast het plangebied is een bosachtig perceel met woonhuis aanwezig.

2 Methode

Het plangebied is op 3 september 2008 bezocht om enerzijds de aanwezige en aangrenzende biotopen te beschrijven en anderzijds eventuele incidentele waarnemingen te doen van beschermde flora en fauna (voor zover waarneembaar).

Op basis van de aangetroffen biotopen is per soortgroep een inschatting gemaakt van het mogelijk

voorkomen van in ieder geval die beschermde soorten waarvoor, indien aanwezig, ontheffing moet worden aangevraagd bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

3 Resultaten

3.1 Beschrijving aanwezige biotopen

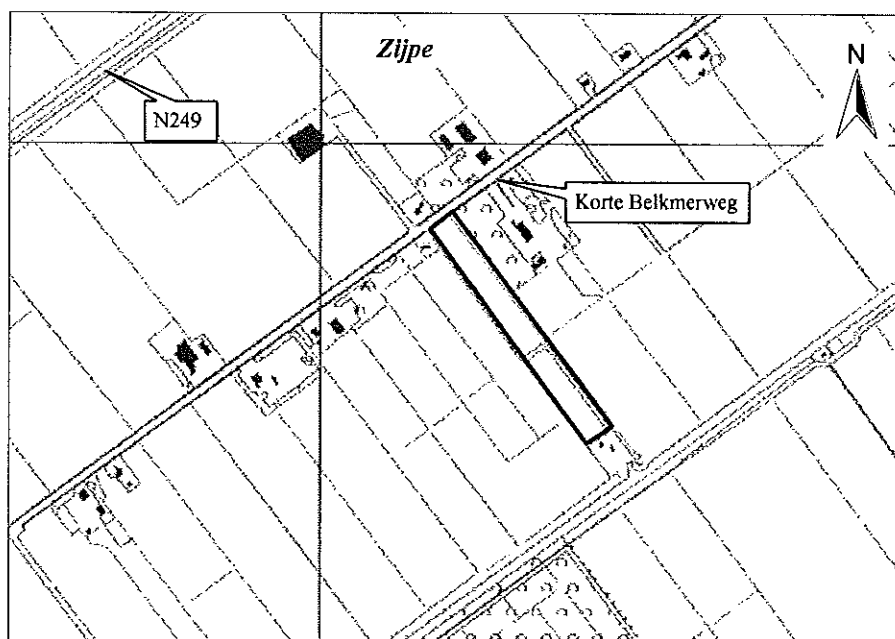
Het plangebied betreft een graanakker. Rondom het graanperceel is een sloot aanwezig. De sloot aan noord- en westzijde is smal en ondiep met voornamelijk kroossoorten. De sloot aan de oostzijde is breder en naast diverse kroossoorten groeien hier ook o.a. Zwanenbloem en Liesgras. Op het lage dijkje lang de sloot groeien soorten als Engels raaigras, Gewone paardenbloem en Veldzuring.

Ongeveer in het midden van de graanakker is een klein afwateringslootje aanwezig welke deels is verland. Zwanenbloem, Riet en kroossoorten zijn hierin aanwezig.

3.2 Beschermde soorten

3.2.1 Flora

In de sloten rondom en door het perceel zijn diverse exemplaren van de Zwanenbloem aangetroffen.

Figuur 1. Ligging plangebied.

3.2.2 Vissen

De sloten langs het plangebied zijn in potentie geschikt voor de Bittervoorn en Kleine modderkruiper.

3.2.3 Amfibieën

De sloten langs het plangebied zijn geschikt voor diverse amfibieënsoorten zoals Gewone pad, Bruine kikker en Meerkikker. De sloten zijn eveneens geschikt voor de Rugstreeppad.

3.2.4 Vogels

Het plangebied is geschikt voor een aantal algemene vogelsoorten. Soorten als Kievit en Schollekster kunnen op het perceel broeden. Langs de sloten kunnen algemene soorten als Wilde eend, Meerkooi en Waterhoen tot broeden komen.

3.2.5 Zoogdieren

Het gebied is geschikt voor algemene zoogdieren, zoals Bosmuis, Veldmuis en Gewone Bosspitsmuis.

Het onderzoeksgebied is niet geschikt voor de streng beschermde Noordse woelmuis en Waterspitsmuis. De benodigde levensvoorwaarden zijn hiervoor niet aanwezig.

Het gebied is ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen door het ontbreken van geschikt biotoop hiervoor.

3.2.6 Overige fauna

Het onderzoeksgebied is niet geschikt voor andere beschermde diersoorten, in verband met het ontbreken van geschikt biotoop.

4 Flora- en faunawet

4.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Flora- en faunawet is de zorgplicht in artikel 2. Hierin staat dat "dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te

voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken."

4.2 Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet bepaalt dat het verboden is planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (art. 8).

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen, dan wel opzettelijk te verontrusten (artt. 9 en 10).

Verder is het verboden van beschermde diersoorten nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren (art. 11) en dit geldt ook voor eieren (art. 12).

Vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van vaste rust- of verblijfplaatsen en zijn daarom jaar rond beschermd.

4.3 Vrijstellingen

Bij Algemene Maatregel van Bestuur is de Mol vrijgesteld van de verboden van de artikelen 9 t/m 11 en daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis vrijgesteld in of op gebouwen of daarbij behorende erven¹.

In een ministeriële regeling zijn vervolgens nog andere algemene soorten aangewezen die alleen vrijgesteld zijn van de verboden van de artikelen 8 t/m 12, indien het gaat om werkzaamheden in het kader van natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik of van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting². Voor deze soorten hoeft dan geen ontheffing te worden aangevraagd, maar de zorgplicht blijft onverminderd gelden. Dit wordt het "lichtste beschermingsregime" genoemd, geldend voor de z.g. "tabel 1"-soorten (zo genoemd naar de toelichting bij de bovengenoemde Regeling en ook gehanteerd in de LNV-brochure "Buiten aan het werk?"). Broedvogels vallen hier niet onder.

¹ Besluit vrijstelling beschermde diersoorten, Staatsblad 2000, 525, art. 16e

² Wijziging Regeling vrijstelling beschermde diersoorten Flora- en faunawet, Staatscourant 2 februari 2005, nr. 23

4.4 Ontheffingsmogelijkheid

De realisatie van activiteiten, zoals het aanleggen van woningbouw- of bedrijventerreinen, heeft veelal beschadiging of de vernieling tot gevolg van de voortplanting- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende beschermde soorten. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing volgens artikel 75 van de Flora- en faunawet³ aangevraagd worden.

Als er andere beschermde soorten voorkomen dan de soorten die zijn vrijgesteld van de verboden, kan de voorgenomen (bouw)activiteit alleen worden gerealiseerd als een ontheffing is verleend. De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, op basis van de twee andere beschermingsregimes⁴:

- ♣ Zwaar beschermingsregime, geldend voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn en voor apart aangewezen soorten in een vernieuwde "bijlage 1" van het Besluit vrijstellingen beschermde dier- en plantensoorten. Zij vormen samen de "tabel 3"-soorten.
- ♣ Minder zwaar beschermingsregime, geldend voor de overige beschermde soorten ("tabel 2"), maar niet de eerdergenoemde algemene soorten ("tabel 1"). Indien men in het bezit is van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode hoeft voor deze tabel 2-soorten en ook voor vogels geen ontheffing aangevraagd te worden.

4.5 Procedure

Bij ruimtelijke ingrepen dient beoordeeld te worden in welke mate er sprake is van negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op aanwezige soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin dit wordt ondernomen.

Zijn er negatieve effecten op soorten van het zware of minder zware beschermingsregime, dan dient een "Aanvraag ontheffing, ingevolge Flora- en faunawet artikel 75, vierde lid of vijfde lid onderdeel c" te worden ingediend bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van LNV. Deze aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ het desbetreffende projectplan;
- ♣ een actuele inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plan-gebied;
- ♣ een beschrijving van de te verwachten schade voor de in de aanvraag vermelde soorten;

- ♣ een beschrijving hoe de schade aan de beschermde soorten tot een minimum kan worden beperkt;
- ♣ een beschrijving van voorgenomen mitigerende en/of compenserende maatregelen indien schade onvermijdelijk is;

Voor de eerdergenoemde "tabel 3-soorten" dient wegens een uitgebreide toets ook te worden vermeld:

- ♣ onderbouwing van de keuze voor de geplande locatie van de voorgenomen activiteit en onderzoek naar alternatieve locaties;
- ♣ de onderbouwing van het maatschappelijk belang van de voorgenomen activiteit;
- ♣ een toelichting op de afweging van de voorgenomen activiteit.

De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan het criterium "doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort (populatie-niveau)". Er dient rekening te worden gehouden met een doorlooptijd van 2 maanden.

5 Conclusies en aanbevelingen

- ♣ Het onderzoeksgebied is in potentie geschikt voor beschermde soorten uit de soortgroepen planten, vissen, amfibieën, vogels en (kleine) zoogdieren.
- ♣ Gezien het aanwezige biotoop, het oppervlak, de geografische ligging en informatie uit de vakliteratuur over populaties in de omgeving, zullen van beschermde planten en zoogdieren hoofdzakelijk algemene soorten aanwezig zijn, zoals de aangetroffen Zwanenbloem.
- ♣ Voor de aangetroffen of verwachte beschermde algemene soorten gelden de verbodsbepalingen niet als het gaat om werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Een ontheffing is dan niet nodig.
- ♣ In het plangebied kunnen broedvogels voorkomen. Voor de verwachte aanwezige broedvogels dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaats te vinden. Het broedseizoen loopt ruwweg van maart tot en met juli. Een ontheffing is voor broedvogels dan niet nodig. Indien op het terrein buiten het broedseizoen bewoonde nesten aanwezig zijn, is een ontheffing wel nodig.
- ♣ In het onderzoeksgebied kunnen beschermde amfibieën en vissen uit tabel 2 en 3 voorkomen. Indien in het kader van de voorgenomen ingreep werkzaamheden aan oevers en water(en) worden verricht, is onderzoek naar beschermde amfibieën en vissen uit tabel 2 en 3 van de Flora- en Faunawet noodzakelijk. Het gaat dan om Rugstreeppad, Kleine modderkruiper en Bittervoorn. Worden tijdens de veldinventarisatie een of meer van deze

³ Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, Staatsblad 2000, 525

⁴ wijziging in Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten in Staatsblad 2004, 501, vnl. artt. 16b en 16c

soorten aangetroffen, dan dienen eventuele (negatieve) effecten van de ruimtelijke ingreep te worden beoordeeld. Zijn er negatieve effecten aanwezig, dan dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.

- ♣ Op grond van de bevindingen in deze *quick scan* is vervolgonderzoek naar beschermde soorten noodzakelijk.

Voor alle beschermde soorten (alle regimes) geldt de zorgplicht (zie §4.1). Teneinde de zorgplicht na te leven kan men voorafgaand aan de werkzaamheden de volgende praktische richtlijnen hanteren:

- ♣ Versturende werkzaamheden (zoals het kappen van bomen en struiken) dienen buiten het broedseizoen plaats te vinden om verstoring van broedvogels te voorkomen. Het broedseizoen loopt ruwweg van maart tot en met juli;
- ♣ Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) kan gefaseerd verwijderd worden. Dit geeft bodembewonende dieren de kans om in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten;
- ♣ Om schade aan vissen en amfibieën te beperken moeten de werkzaamheden aan wateren en oevers zoveel mogelijk worden uitgevoerd in de periode augustus tot en met oktober in verband met de perioden van voortplanting en overwintering.
- ♣ Nieuwe wateren moeten zoveel mogelijk worden aangelegd voorafgaand aan het dempen van bestaande. Uit de te dempen wateren kunnen beschermde amfibieën (alle stadia) of vissen weggevangen worden door de wateren af te dammen en het waterniveau te verlagen. Deze dieren kunnen vervolgens worden overgebracht naar een geschikt water in de nabije omgeving.
- ♣ Om uitsluitel te verkrijgen omtrent het voorkomen van beschermde amfibieën wordt een inventarisatie aanbevolen. De optimale periode voor dergelijk onderzoek is maart t/m juli.
- ♣ Om uitsluitel te verkrijgen omtrent het voorkomen van beschermde vissen wordt een inventarisatie aanbevolen. De optimale periode voor dergelijk onderzoek is juni t/m september.

Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Provincie Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap, Haarlem.

LIMPENS, H., K. MOSTERT & W. BONGERS (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie.* Utrecht.

MEIJDEN, R. VAN DER, 2005. *Heukels' Flora van Nederland*. 23^e druk. Wolters-Noordhoff, Groningen.

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR LIBELLENSTUDIE 2002. *De Nederlandse Libellen (Odonata)*. – *Nederlandse Fauna 4*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

NIE, H.W. DE & G. VAN OMMERING, 1998. *Bedreigde en kwetsbare zoetwatervissen in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst*. Rapport nr. 33, IKC Natuurbeheer, Wageningen.

NIE, H.W. DE, 1997. *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*. 2^e herziene druk. Media Publishing Int. bv, Doetinchem.

NÖLLERT, A, C. NÖLLERT, 2001. *Amfibieëngids van Europa*. TIRION Uitgevers bv, Baarn.

RUITENBEEK, W., C. SCHARRINGA & P.J. ZOMERDIJK, 1990. *Broedvogels van Noord-Holland*. Provincie Noord-Holland, Haarlem.

SDU UITGEVERS, 2002-2007. *Flora- en faunawet, bewerkt en toegelicht door M.A. Huber, mr. drs. D. van der Meijden, J.A.M. van Spaandonk & mr. A.S. Vreugdenhil*. Koninklijke Vermande, Den Haag.

SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000*. – *Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

STUMPEL, TON, STRIJBOSCH, HENK. 2006. *Veldgids Amfibieën en reptielen*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

6 Literatuur

BROEKHUIZEN, S., B. HOEKSTRA, V. VAN LAAR, C. SMEENK & J.B.M. THISSEN (RED.), 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. 3e herziene druk. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

JANSSEN, J.A.M., J.H.J. SCHAMINÉE, 2004. *Europese Natuur in Nederland, Soorten van de habitatrichtlijn*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

KAPTEYN, K., 1995. *Vleermuizen in het landschap*.

